עא: אלו דברים פרק ששי פסחים

לימד על חגיגת י"ד שנאכלת לשני ימים ולילה אחד. תימה לר"י דתניא בסוף פרק כל הפסולים (זבחים לו.) ובשר זבח תודת שלמיו למדנו תודה שנאכלת ליום ולילה מנין לרבות שלמי מזר ושלמי פסח ת"ל שלמיו ופי' בקונ' התם שלמים הבאים מחמת פסח היינו חגיגת י"ד והשתא הויא ברייתא כמאן דלתנא דשמעתין נאכלת לשני ימים ולכן תימה (לעיל ד' ע.) נמי דנאכלת ליום ולילה נפקא ליה מדהוקש לפסח והתם נפקא ליה מדכתיב זבח תודת שלמיו על כן נראה לר"י דשלמים הבאים מחמת פסח דקתני התם היינו מותר הפסח שקרב שלמים והשתא מתי שפיר דלקמן פרק האשה (ד' פט.) אמרינן דמותר הפסח נאכל ליום ולילה ומנא לן מי לא מקרא דהתם ונת"כ בפרשת לו את אהרן משמע בהדיא כפי' ר"י דדרש התם הא קרא דבשר זבח תודת שלמיו לשלמים הבאים מחמת פסח ובתר הכי מייתי הויא דשמעתין ודרש מנא לן דבשר אשר מזבח בערב וגו' בחגיגה הבאה עם הפסח הכתוב מדבר שתאכל לשני ימים ולילה אחד מלמא משמע דהויא דלעיל מיירי במותר הפסח שקרב שלמים:

והאיך בולית קרא לחגיגת י"ד. תימה לרשב"ם כיון דכולי' קרא בחגיגת י"ד מיירי ומתי בקר בקר שני מ"כ תאכל לשני ימים ושני לילות דקרא משמע שאינה נפסלת עד בקר שני תאכל ליל בקר שני נאכלת:

כל היכא דכתב בקר פתמא בקר ראשון. תימה לר"י דכסוף ערכי פסחים (לקמן קכ:) דרש בקר בקר שני אף על גב דכתיב סתמא שמעת

לימד על [א]חגיגת י"ד שנאכלת לשני ימים ולילה אחד או אינו אלא ליום ולילה כשהוא אומר [ב]ביום הראשון (לבקר) הרי בקר שני אמור או אינו אלא בקר ראשון ומה אני מקיים חגיגה הנאכלת לשני ימים ולילה אחד חוץ מזו כשהוא אומר בו [2]אם נדר או נדבה לימד על חגיגת י"ד שנאכלת לב' ימים ולילה א' אמר מר או אינו אלא בקר ראשון הא אמרת כשהוא אומר ביום הראשון (לבקר) הרי בקר שני אמור ה"ק או אינו אלא בשתי חגיגו' הכתוב מדבר אחת חגיגת י"ד ואחת חגיגת ט"ו וזו לבוקרה וזו לבוקרה הדר אמר אלא דקי"ל חגיגה הנאכלת לשני ימים ולילה אחד א"כ אם נדר או נדבה במאי אי חגיגת י"ד הא כתיב בה יום ולילה אי חגיגת ט"ו הא כתיב בה יום ולילה אלא האי לחגיגת ט"ו והאיך כוליה קרא לחגיגת י"ד לימד על חגיגת י"ד שנאכלת לשני ימים ולילה אחד טעמא דכתיב ביום הראשון לבקר דמאי בקר בקר שני הא כל היכא דכתיב בקר סתמא בקר ראשון ואע"ג דלא כתב ביה ראשית: **מתני'** הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת חייב עליו חטאת [3]ושאר כל הזבחים ששחטן לשם פסח אם אינן ראויין חייב ואם ראויין הן רבי אליעזר מחייב חטאת ור' יהושע [3]פוטר א"ל ר' אליעזר מה אם הפסח שהוא מותר לשמו כששינה את שמו חייב זבחים שהן אסורין לשמן כששינה את שמן אינו דין שיהא חייב א"ל ר' יהושע לא אם אמרת בפסח ששינהו בדבר אסור תאמר בזבחים ששינן בדבר המותר א"ל ר"א [ד]אימורי ציבור יוכיחו שהן מותרין לשמן והשוחט לשמן חייב א"ל ר' יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קצבה תאמר בפסח שאין לו קצבה רבי מאיר אומר אף השוחט לשם אימורי ציבור פטור השחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו לערלין ולטמאין חייב לאוכליו ושלא לאוכליו למנויו ושלא למנויו למולין ולערלים לטמאין ולטהורין פטור שחטו ונמצא בעל מום חייב [6]שחטו ונמצא טריפה בסתר פטור שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידם או שמתו או שנטמאו פטור מפני ששחט ברשות: **גמ'** במאי

מסורת הש"ס

[6] (ער' תוס' לקמן עג. ד"ה שחטו).

תורה אור השלם

1. וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא יָלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֹּקֶר:
דברים טז ד
2. וְאִם נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמִּנּוּ יֵאָכֵל:
וַיִּקְרָא ז טז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כשהוא אומר וכו' למיכתב נדר או נדבה: (ב) שם ד"ה לימד וכו' לקמיה מפרש כמאי:

מוסף רש"י

שלא לאוכליו. לחולה ולזקן שאין יכולין לאכול מצה הן (לע"ל ס.). ושלא למנויו. נימנו עליו חבורה זו ושחטו לשם חבורה אחרת (שם). לערלין. ישראל שמתו אחיו מחמת מילה והן פסולין מלאכול פסח, דכתיב כל ערל לא יאכל בו (שם). ולטמאין. נמי לטמאים בקדשים וכבכרת הן על אהילתן (שם).

עין משפט נר מצוה

א (מרי' פ"י מהל' קרבן פסח הל' יג):
לז ב ג מרי' פ"ב מהל' שגגות הלכה יג וסי' ע"ו מהלכות פסולי המוקדשין הלכה יב:
לח ד מרי' פ"ב מהל' שגגות הלכה יג:
לט ה סס הלכה יב:
מ ו סס הלכה י:

רבינו חננאל

לימד על חגיגת י"ד שנאכלין לשני ימים ולילה אחד כו'. אמר מר או אינו אלא בקר ראשון והא אמרת כשהוא אומר ביום הראשון לבקר הרי בקר שני אמור. אמרי הכי קאמר או אינו אלא בקר ראשון ובשתי חגיגות הכתוב מדבר אחד חגיגת ארבעה עשר ואחד חגיגת ט"ו זו לבוקרה וזו לבוקרה. הדר אמר אלא חגיגה דתנינן חגיגה הנאכלת לשני ימים ולילה אחד נימא חוץ מזו ורבינא מגדר אם נדבה הוא הא פשוט דכתיבי בהאי קרא תרתי חגיגות ותרוייהו ליום אחד. אלא ודאי האי דכתיב ביום הראשון לבקר לא בא אלא ללמד על חגיגת י"ד שנאכלת לשני ימים ולילה אחד ושמא דכתב רחמנא ביום הראשון לבוקר הא לא כתב רחמנא ביום הראשון דמשמע בקר של יום שהוא אחר יום ראשון, הוה אמינא מאי בקר בבקר ראשון ואף על גב דלא כתיב ראשית וקשיא לרב כהנא. אבל שלמים הבאים מחמת פסח אין נאכלין אלא ליום אחד דתניא בתורת כהנים ובשר זבח תודת שלמיו הרי זה בא ללמד שיהו נאכלין ליום אחד. אין לי אלא תודה לחמה מנין ת"ל קרבני. ומנין לרבות הולדות והתורות ת"ל ובשר. ומנין לרבות חטאת ואשם ת"ל זבח. ומנין לרבות שלמי נזיר ושלמים הבאים מחמת הפסח ת"ל שלמיו. **מתני'** הפסח ששחטו שלא לשם פסח אי לשם שלמים (נ"א: אלא לשם שלמים) בשבת חייב עליו חטאת כו'.

דכתיב כו'. השתא מפרש אתקפתיה דאילו תנא לבשר לא בעי ראשית אי לא כתיב ביום הראשון ולבוקר דמשמע תרי הוה אמינא בקר בקר ראשון ואע"ג דבבשר קאי דקיל וכל שכן בקר דכתיב גבי מלב חגי (שמות כג) דלא בעי ראשית והאי דסמכינהו קרא מילתא אחריתי דרוש בה: **מתני' הפסח ששחטו בשבת שלא לשמו.** וכסבור כשם שמותר לשמו כך מותר שלא לשמו: **חייב חטאת.** שחילל שבת בשוגג: **אם אינן ראויין.** לפסח כגון עגל או חיל בן שמי שנים או נקבה חייב עליו חטאת אם נעלמה ממנו שבת או כסבור שמותר לשמוע אחרים לשם פסח בשבת דהאי לאו טועה בדבר מצוה הוא דהכל יודעין שאין זה כשר לפסח: **ואם ראויין הן.** כגון שהוא שה בן שנה של שלמים ששחטו לשם פסח דמתוך שטרוד ובהול לשחוט פסחו טעה בזה ולא נזכר שהקדישו לדבר אחר: **ר' אליעזר מחייב חטאת.** אע"פ שטעה בדבר מצוה: **ור' יהושע פוטר.** דקסבר טעה בדבר מצוה ועשה מצוה כל דהו פטור מחיוב חטאת שבה וזה עשה מצוה שהקריב קרבן וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשירין ואף הנשחטין לשם הפסח ר' יהושע מכשיר להו בפרק תמיד נשחט (לעיל סב.): **מה אם פסח שמותר.** לשחוטו בשבת לשמו שינה את שמו מודית לי דחייב חטאת כדקתני לעיל: **שינהו בדבר האסור.** ששחטו לשם קרבנות אחרים שאסורין לשחוטן בשבת: **שינן בדבר המותר.** ששחטן לשם פסח שמותר לשחוטו בשבת: **אימורי ציבור.** קרבנות האמורין בציבור בשבת כגון תמידין ומוספין יוכיחו שמותרין לשחוטן ולשמן והשוחט שאר זבחים לשמן בשבת חייב: **שם לכן קצבה.** שאינו רואה אחרים הרבה עסוקין בשחיטתן וכיון שנשחט התמיד יודע הוא שאין צריך לשחוט עוד הלכך אין זה טועה אלא שוגג דלא היה לו לטעות בדבר: **תאמר בפסח שאין לו קצבה.** שהכל צריכין לכך והרי הוא רואה את אחרים הרבה עוסקין בכך וטרוד להתעסק במצוה ואפילו שחט הוא פסחו כבר ומצא זבח זה עומד בעזרה וכסבור שהוא פסח ושחטו לשם מי שהוא וטעה על כך הלכך טועה בדבר מצוה הוא: **ר' מאיר אומר.** השוחט אחרים כל שבתות שבה לשם אימורי ציבור פטור: **שחטו בשבת שלא לאוכליו.** דפסח פסול הוא ונעלמה ממנו שבת או כסבור שבשר: **שלא לאוכליו.** לחולה ולזקן חייב חטאת דלא ניתנה לידחות שבת אלא שחיטה זו: **לאוכליו ושלא לאוכליו וכו' פטור.** דהא פסח כשר הוא כדתנן בתמיד נשחט (לעיל סא.) דמקלת אוכלין לא פסלי: **שחטו ונמצא בעל מום חייב.** דשוגג הוא ולא אנוס דהוה ליה לבקוריה: **שמשכו הבעלים את ידם.** ממנו קודם שחיטה ונמנו על אחר: **או שמתו או שנטמאו.** דעכשיו לא ניתנה לידחות שבת אלא: **פטור.** שאנוס הוא דלא היה יודע שכן ולא היה לו לבדוק על כך: **גמ'** אי

אי אינו אלא ליום ולילה. דהאי בקר בוקרו של ט"ו קאמר: **כשהוא אומר ביום הראשון (לבקר).** מכלל דנאכלת כל יום הראשון של יום טוב וקאמר לבקר דלא תלין עד בקר שני: **או אינו אלא בקר ראשון.** לקמיה פריך היכי תיסק אדעתין למימר מו הא אמרת ביום הראשון חד ולבקר תרי: **ומה אני מקיים חגיגה הנאכלת לשני ימים.** דנפקא לן מקרא אחרינא דיש חגיגה נאכלת לשני ימים ולקמן מפרש היכא אשכחן ובאיזו חגיגה אני מקיימה בשאר חגיגות חוץ מזו: **כשהוא אומר אם נדר.** נאכלת שלמים שני ימים אם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת וגו' הרי שני ימים ולילה שביניהם והוה ליה למיכתב נדר (ב) ונדבה אם נדר למה לי ריבה אף שלמי תודה לאכילת שני ימים: **לימד על חגיגת י"ד כו'.** (ג) ולקמן מפרש כמאי מיתמעט ליה והשתא מפרש לה למתניתא והדר אסיק אתקפתי' דתנא לבשר לא בעי ראשית: **הכי קאמר או אינו.** אלא ליום ולילה והאי דכתב ביום הראשון לבוקר מילתא אחריתי היא ובשתי חגיגות דיבר הכתוב חגיגת ארבעה עשר וחמשה עשר זו לבוקרה וזו לבוקרה והכי משמע קרא לא יליף מבשר חגיגת י"ד אשר מזבח בערב ותפס ליה לבוקרה משמע ומאותה שמזבח ביום הראשון דהיינו חגיגת חמשה עשר לא יליף לבוקר של שבה עשר: **הדר אמר.** תנא ומה אני מקיים חגיגה הנאכלת לשני ימים תוך מזו כלומר באיזו חגיגה תוך מזו אני מקיים את אשר אני מוצא שנאכלת לשני ימים הרי השווית את כולן והיכן אני מוצא כשהוא אומר אם נדר הרי מצאתי שיש חגיגה נאכלת לשני ימים ואיזו היא על כרחיך לימד על חגיגת י"ד כו' והאיך לימד דעל כרחיך אי נמי אם נדר בחגיגת ט"ו משוית ליה דקילא דאינה באה עם הפסח שמעת בה מיהא דנאכלת לשני ימים וביום הראשון לבקר על כרחיך לאו אחגיגת ט"ו קאי אלא אאשר מזבח בערב ולימד שתאכלנה כל יום הראשון עד בקר שני: **האי לחגיגת חמשה עשר.** אם נדר: **והאיך כולי'.** ביום הראשון כדפרישי': **וטעמא דכתיב כו'.** השתא מפרש אתקפתיה דאילו תנא לבשר לא בעי ראשית אי לא כתיב ביום הראשון ולבוקר דמשמע תרי הוה אמינא בקר בקר ראשון ואע"ג דבבשר קאי דקיל וכל שכן בקר דכתיב גבי מלב חגי (שמות כג) דלא בעי ראשית והאי דסמכינהו קרא מילתא אחריתי דרוש בה: **מתני' הפסח ששחטו בשבת שלא לשמו.** וכסבור כשם שמותר לשמו כך מותר שלא לשמו: **חייב חטאת.** שחילל שבת בשוגג: **אם אינן ראויין.** לפסח כגון עגל או חיל בן שמי שנים או נקבה חייב עליו חטאת אם נעלמה ממנו שבת או כסבור שמותר לשמוע אחרים לשם פסח בשבת דהאי לאו טועה בדבר מצוה הוא דהכל יודעין שאין זה כשר לפסח: **ואם ראויין הן.** כגון שהוא שה בן שנה של שלמים ששחטו לשם פסח דמתוך שטרוד ובהול לשחוטו פסחו טעה בזה ולא נזכר שהקדישו לדבר אחר: **ר' אליעזר מחייב חטאת.** אע"פ שטעה בדבר מצוה: **ור' יהושע פוטר.** דקסבר טעה בדבר מצוה ועשה מצוה כל דהו פטור מחיוב חטאת שבה וזה עשה מצוה שהקריב קרבן וכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשירין ואף הנשחטין לשם הפסח ר' יהושע מכשיר להו בפרק תמיד נשחט (לעיל סב.): **מה אם פסח שמותר.** לשחוטו בשבת לשמו שינה את שמו מודית לי דחייב חטאת כדקתני לעיל: **שינהו בדבר האסור.** ששחטו לשם קרבנות אחרים שאסורין לשחוטן בשבת: **שינן בדבר המותר.** ששחטן לשם פסח שמותר לשחוטו בשבת: **אימורי ציבור.** קרבנות האמורין בציבור בשבת כגון תמידין ומוספין יוכיחו שמותרין לשחוטן ולשמן והשוחט שאר זבחים לשמן בשבת חייב: **שם לכן קצבה.** שאינו רואה אחרים הרבה עסוקין בשחיטתן וכיון שנשחט התמיד יודע הוא שאין צריך לשחוט עוד הלכך אין זה טועה אלא שוגג דלא היה לו לטעות בדבר: **תאמר בפסח שאין לו קצבה.** שהכל צריכין לכך והרי הוא רואה את אחרים הרבה עוסקין בכך וטרוד להתעסק במצוה ואפילו שחט הוא פסחו כבר ומצא זבח זה עומד בעזרה וכסבור שהוא פסח ושחטו לשם מי שהוא וטעה על כך הלכך טועה בדבר מצוה הוא: **ר' מאיר אומר.** השוחט אחרים כל שבתות שבה לשם אימורי ציבור פטור: **שחטו בשבת שלא לאוכליו.** דפסח פסול הוא ונעלמה ממנו שבת או כסבור שבשר: **שלא לאוכליו.** לחולה ולזקן חייב חטאת דלא ניתנה לידחות שבת אלא שחיטה זו: **לאוכליו ושלא לאוכליו וכו' פטור.** דהא פסח כשר הוא כדתנן בתמיד נשחט (לעיל סא.) דמקלת אוכלין לא פסלי: **שחטו ונמצא בעל מום חייב.** דשוגג הוא ולא אנוס דהוה ליה לבקוריה: **שמשכו הבעלים את ידם.** ממנו קודם שחיטה ונמנו על אחר: **או שמתו או שנטמאו.** דעכשיו לא ניתנה לידחות שבת אלא: **פטור.** שאנוס הוא דלא היה יודע שכן ולא היה לו לבדוק על כך: **גמ'** אי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com